

УДК 330.43(075.8)

СИНТЕЗ МЕТОДІВ ДЛЯ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Степанова Катерина Вадимівна, кандидат фізико-математичних наук, доцент, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна,
Тижненко Олександр Григорович, кандидат фізико-математичних наук, доцент, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна

Анотація — Фінансовий стан підприємства є синтетичним поняттям, що відображає всі аспекти фінансової діяльності суб'єкту господарювання. Оцінка фінансового стану будь-якого підприємства [3] проводиться на практиці на евристичному [4] або на економіко-математичному рівні [5, 6]. У роботі пропонується синтез обох методів, що збільшує адекватності оцінки.

Ключові слова — Комплексна оцінка, фінансовий стан

Евристичні методи економічних досліджень становлять собою такі методи аналізу соціально-економічних явищ та прийняття рішень, що базуються на інтуїції, аналогії та власному досвіді дослідника [1, 4]. Суттєвим є той факт, що це є сукупність правил, прийомів, способів, спрощень, що використовує дослідник при розв'язанні певного завдання на основі узагальнення свого власного досвіду. Спеціальні евристичні методи пізнання економічних процесів та явищ спираються на так звані правдоподібні міркування, які на відміну від доказових міркувань ведуться довільно, без жорстких правил і чисельної оцінки досліджуваних процесів [2], тому їх застосування не гарантує отримання найкращого результату, але, як правило, приводить до задовільного рішення, яке надалі може зазнати уточнення іншими методами [5]. Але слід зазначити, що евристичні методи не мають критерію для вибору найкращого рішення і це є основним недоліком евристичного підходу. З іншого боку, евристичні методи можуть бути застосованими в тих випадках, коли

економіко-математичні методи не працюють. Слід також враховувати той факт, що евристичні методи мають дуже широкий ареал пристосовності до рішення соціально-економічних проблем і цей аспект розкриває суттєві переваги використання евристичного підходу [6].

Сучасні напрямки застосування евристичних методів в економіці і бізнесі зображені на рис. 1, з якого видно, що комплексна оцінка фінансового стану підприємства може бути отримана тільки тими методами, які використовують евристичний підхід для оцінок параметрів економіко-математичних моделей.

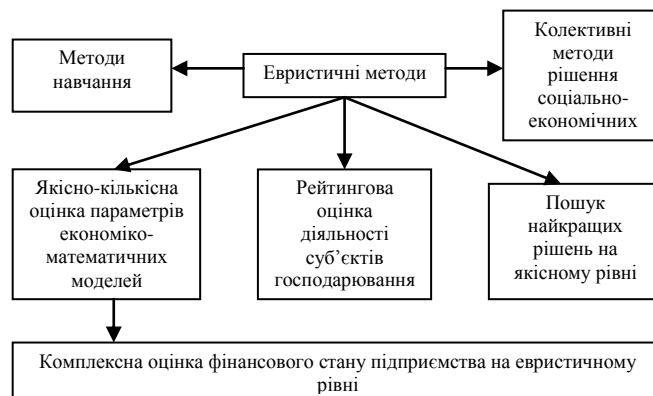

Рис. 1. Сучасні напрямки застосування евристичних методів в економіці і бізнесі з точки зору можливості побудови комплексної оцінки фінансового стану підприємства

Оцінка фінансового стану суб'єкту господарювання на формальному рівні базується на застосуванні економіко-математичних методів, сучасні напрямки котрих зображені на рис. 2. Зрозуміло, що для побудови комплексної оцінки фінансового стану підприємства використовуються економіетричні методи (оскільки комплексна оцінка фінансового

стану підприємства повинна враховувати існуючі зв'язки між економічними факторами на детермінованому рівні) в сукупності з методами кореляційно-регресійного зв'язку (які призначені враховувати стохастичні зв'язки між факторами). Об'єднання цих методів дозволяє врахувати випадковий вплив як ендогенних, так і екзогенних факторів на фінансовий стан підприємства і оцінити цей вплив на кількісному рівні. Недоліком економіко-математичних методів порівняно з евристичними методами є необхідність апріорного завдання виду моделі.

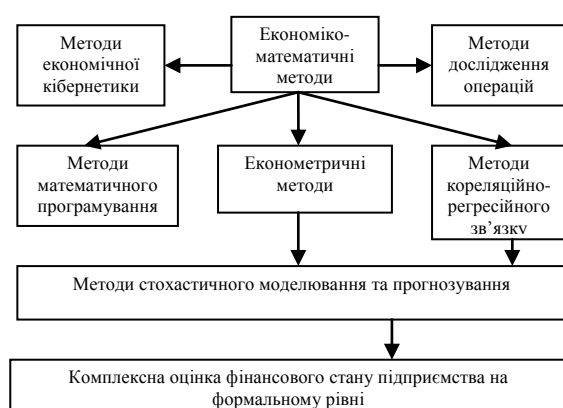

Рис. 2. Сучасні напрямки застосування економіко-математичних методів в економіці і бізнесі з точки зору можливості побудови комплексної оцінки фінансового стану підприємства

В той же час, завдання виду моделі і використання ймовірнісних методів перевірки адекватності моделі дозволяють побудувати кількісну оцінку фінансового стану підприємства та надати точність такої оцінки.

Таким чином, як евристичні, так і економіко-математичні методи дозволяють побудувати комплексну оцінку фінансового стану підприємства на кількісному рівні. Так, евристичні методи враховують набагато більше факторів, які впливають на фінансовий стан, але дають меншу точність. А економіко-математичні методи, які також дозволяють побудувати комплексну оцінку фінансового стану на кількісному рівні і визначити точність такої оцінки, використовують припущення про вид моделі,

що привносить певну помилку в кількісне значення оцінки. Об'єднання обох підходів приводить до збільшення адекватності комплексної оцінки фінансового стану підприємства за умовою узгодженості результатів на заданому рівні. Таке об'єднання слід реалізувати в певній синтетичній моделі комплексної оцінки фінансового стану підприємства, яка дозволить використати нові евристичні методи оптимізації [7], а також добре відомі класичні методи економічного моделювання [8].

Список використаної літератури

1. Бобух І. Соціальний потенціал як новітня складова національного багатства / І. Бобух // Економіст. – 2011 – № 4 – С. 68–74.
2. Верба В. О. Корпорації й інтегровані структури: проблеми науки й практики: монографія / В. О. Верба, А. Н. Гребешкова. – Х.: ВД «Інжек», 2007 – 344 с.
3. Конкурентоспособность предприятия: оценка, диагностика, стратегия: научное издание / Ю. Б. Иванов, А. Н. Тищенко, Н. А. Дробитько и др. – Х.: Изд. ХНЭУ, 2004. – 256 с.
4. Баканов М. И., М. В. Мельник, А. Д. Шеремет. Теория экономического анализа. – М.: Финансы и статистика, 2007. – 536 с.
5. Амосов Н. М. Моделирование сложных систем. – Киев: Наукова думка, 1968. – 87 с.
6. Advances in Behavioral Economics / Ed. by Colin F. Camerer, George Loewenstein & Matthew Rabin // Princeton University Press, 2004. – 740 p.
7. Gilli Manfred & Peter Winker. A review of heuristic optimization methods in econometrics. / Swiss Finance Institute Research Paper, 2008, Series No. 08-12. – 47 p. <http://papers.ssrn.com/sol3/results.cfm>
8. Мур Джеффри, Ларри Р. Уэдерфорд. Экономическое моделирование в Microsoft Excel 2003. – М: Вильямс, 2004. – 1019 с.

Автори

Степанова Катерина Вадимівна, доцент, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (stepanova.katerina@hneu.net).

Тижненко Олександр Григорович, доцент, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (oleksandr.tyzhnenko@m.hneu.edu.ua).

Тези доповіді надійшли 12 березня 2021 року.
Опубліковано в авторській редакції.

